

personlig Byrde, det kan jeg ikke tro. Jeg kan ikke tro, at den samme Lovgivningsmagt, som har arbejdet hen til, at Husmandsklassen skulde lettes i sine Byrder, nu i 1872 vil gaa tilbage til et saadant Standpunkt og vil overlæse de smaa Klasser i Befolkningen i en Grad, som de aldrig have været overlæse før. At det skulde blive til Lov, vil jeg se, førend jeg tror det. — Saa siger den høitæredede Minister og de, der staa paa hans Side, vel, at det er jo ikke Noget at tale om, thi Arbejdet skal betales. Men jeg siger: Først en ligelig Fordeling, saa kan en Betaling tjene til en yderligere ligelig Fordeling; men, naar Grundlaget i og for sig er urimeligt og uligeligt og uretfærdigt, saa kan en Betaling ikke gjøre det ligeligt og retfærdigt. Flertallet blev ganske vist fuldstændig underkendt ved 2den Behandling her i dette Thing; men, naar det ikke desto mindre holder lige fast ved sit Forslag, saa maa til Undskyldning herfor tjene, at dets Overbevisning er saa stærk, at det ikke vil erkende sig for mere slaaet, end det er, nødt til. Flertallet sætter derfor ogsaa sin Tid til, at, om det end i Dag paant bliver slaaet af Marken, saa er Lovforslaget endda ikke saa nær Lov.

Der er kun endnu et Par Punkter, med Hensyn til hvilke jeg skal gjøre nogle Bemærkninger. Som vi vide, indeholder Lovloven af 21de Juni 1867 § 9 jo den Bestemmelse, at i Reglen skal alt Betarbejde udføres ved Licitation eller ved leiede Folk. Det samme foreslaas nu under Nr. 3 i Spidsen for § 3 med Hensyn til Snekastning. I saa Henseende vil jeg dog gjøre opmærksom paa, at min Erfaring er den, at, skjøndt det staaer som en Regel i Lovloven af 1867, at Betarbejde skal udføres ved Licitation eller ved leiede Folk, saa strider man dog i den Grad med Hænder og Fødder mod denne Bestemmelse, at den kun er bleven meget lidt gennemført endnu. Og i Erkjendelse af, at vi maa lade de kommunale Styrelser have et Spillerum, hvor det nogenlunde kan tillades, vil jeg derfor ikke være med til at sætte en Forfrist i Spidsen for en Paragraf, om hvilken jeg veed, at den paa ingen mulig Maade blot tilnærmelsesvis vil blive overholdt over hele Landet. Ja, jeg

vilde endog for saa vidt beklage, om den skulde blive overholdt, som jeg er aldeles overbevist om, at Snekastningen, naar der i saa Henseende opstilles et Princip, som Sogneraadene kun tilbøielig mod deres Villie gaa ind paa, vil blive i den Grad overbeholdende for Kommunerne, at Enhver er ilde tjent dermed. Jeg vil derfor ikke være med til at sætte den under Nr. 3 foreslaaede Bestemmelse i Spidsen for § 3. Noget ganske Andet er det, som indeholdes i Udvalgets Flertals Forslag under Nr. 7 til § 5, hvorefter det kan bestemmes i Bedtægten, at Snekastningsarbejdet udføres ved Alford eller ved leiede Folk. Man paalægger ikke derved Sogneraadene nogen som helst Tvang, og Bestemmelsen vil altsaa da kun blive brugt, hvor der er fuldkommen tilstrækkelig Grund til at bruge den. Det er, som sagt, meget forskjelligt herfra, naar man sætter en saadan Bestemmelse som den i Forslaget under Nr. 3; indeholdte i Spidsen; thi man maa dog erkende, at, naar der staaer en saadan Bestemmelse for, hvorledes Arbejdet i Reglen skal udføres, i Spidsen, saa maa de kommunale Styrelser have den Følelse, at det er en Pligt for dem at komme ind paa at udføre Arbejdet paa den og den Maade, undtagen naar der virkelig er særlige Omstændigheder tilstede, som tale stærkt derimod. Jeg kan altsaa, hvorledes jeg end vender og dreier det, efter den Erfaring, jeg har, ikke være med til at stemme for Forslaget under Nr. 3, hvorefter jeg, om endogsaa Flertallets Forslag under Nr. 2 til § 3 skulde blive forkastet, endda maa tilraade det ærede Thing at vedtage dets Forslag under Nr. 7 til § 5. Jeg anser det nemlig ikke for lidt bedre end den § 5, der blev vedtagen ved 2den Behandling, som efter min Mening blandt Andet indeholder den Ulempe, at Betalingen skal fastsættes for 5 Mar, og at Arbejdet skal betales i timevis eller halvdagevis. Jeg tror ikke, at nogen som helst Arbejder i Husmandsklassen paa nogen Maade kan være tjent med at modtage Betaling for en halv Dag, og at lige saa lidt Noget kan være tjent med, at Arbejdslønnen skal fastsættes for et Tidrum af 5 Mar. En saadan Regel kan kun være rigtig, naar man forudsætter, at Arbejdslønnen skal være meget lav;